

Tlumočnická notace

- zvláštní druh transkripce
- je pomůckou, doplňuje krátkodobou paměť
- udržuje soustředěnost na projev mluvčího
- existují různé rámcové systémy (tlumočníci obvykle používají vlastní systém)
- při vysoce oficiálních jednáních se doporučuje nepoužívat je
- při kabinovém tlumočení jsou vyloučeny
- obecné rady:
 - 1) notace nemá mít povahu těsnopisu (nezaznamenává se celý projev mluvčího; těsnopisný záznam nelze **přehlédnout jedním pohledem**, tj. nelze se jednoduše zorientovat v hierarchické struktuře výpovědi)
 - 2) notace je **pouze pomůckou**, není hlavní činností tlumočnicka, nelze ji věnovat přílišnou pozornost (je doplněním paměti, nikoli její náhradou)
- zaznamenávají se:
 - **hlavní myšlenky** (→ invariant)
 - **vztahy mezi hlavními myšlenkami**
 - **úhly pohledu**
 - **slovesa včetně času**
 - **číselné údaje**
 - **jména a názvy**

Sedm hlavních zásad (Jean François Rozan):

- **priorita smyslu**
 - zaznamenávají se myšlenky (smysl) nikoli jednotlivá slova
 - prioritně se zaznamenávají informačně nejdůležitější prvky (hierarchizace)
- **zkracování**
 - zkracování slov, používání zažitých zkratk, vypouštění opakujících se termínů
 - používání specifických symbolů
- **záznam vztahů mezi částmi výpovědi (koheze výpovědi)**
 - zaznamenávají se vztahy myšlenkových celků, jejich návaznost
- **záznam negací**
- **záznam zdůraznění**
 - zaznamenává se důraz, který mluvčí klade na prvky své výpovědi, tj. informačně důležité součásti výpovědi
- **přehlednost: vertikalismus**
 - pořizuje se vertikální záznam, je přehlednější, lze se v něm lehce orientovat
 - jednotlivé myšlenkové celky zaznamenáváme pod sebou
- **přehlednost: horizontalismus**
 - myšlenkové celky tvoří jednotlivé řádky notace
 - hierarchicky nejdůležitější informace jsou vždy vlevo (v levém sloupci)

Nejpoužívanější symboly:

Symboly exprese	
:	myslet, soudit, usuzovat <i>Visegrádská skupina si myslí...</i> V4 : <i>Já jsem názoru...</i> já :
„	říct, mluvit, prohlásit, oznámit <i>Ústavní soud oznámil...</i> ÚS „ <i>Vystoupení prezidentů členských zemí EU...</i> „ prez ⁱ EU
⊖	diskutovat, diskuse, posoudit, probrat <i>Účastníci diskutovali...</i> úč ⁱ ⊖ ⁱ <i>Návrh posoudí Evropská komise...</i> náv ⊖ EK
OK	souhlas, nesouhlas

OK	<i>Delegace Ruské federace souhlasí...</i> RF OK <i>Delegace USA nesouhlasí...</i> USA OK
Symboly pohybu	
→	pohyb z jednoho místa do druhého, předávání, vývoj <i>Návrh byl předán Ministerstvu zahraničních věcí...</i> náv → MZV <i>Epidemie si vyžádala přísná opatření...</i> ep → <u>op</u> í
↗	růst, rozvoj <i>Daň z přidané hodnoty v roce 2020 vzroste...</i> DPH ↗ 2020 <i>Situace se zlepšuje...</i> sit ↗
↘	pokles, redukce <i>Hrubý domácí produkt klesá...</i> HDP ↘ <i>Redukce úřadů...</i> ↘ úř ^y
Symboly ekvivalence	
/	relace <i>Vyrábí se od roku 1930...</i> vyr / 30 <i>Pokles cen neměl velký vliv...</i> vliv / X↘ cen ^y
=	rovná se <i>Situace v Polsku je stejná jako v České republice...</i> sit PR = ČR
≠	nerovná se <i>Růst DPH v Německu a Rakousku není stejný...</i> ↗ DPH SRN ≠ A
[]	rámeček, kontext <i>Stav, v němž se nacházíme...</i> st [my] <i>Pokud tuto otázku posuzujeme v kontextu...</i> pokud : [?]
+	Konjunkce <i>Evropská unie a Velká Británie diskutují o vzájemném obchodu...</i> EU + VB OK ↔ ob
-	disjunkce <i>Maďarsko se projektů nezúčastní...</i> proj ^y - H
Symboly substantiv (možné příklady)	
?	problém, otázka
□	země, národ, domácí

d (w)	práce, dílo, činnost
S (W)	svět, světový, globální
Ob (Tr)	obchod, obchodní vztahy

<menší než

>větší než

zdůraznil *dobrý* dobrý (*velmi dobrý*)

X záznam negace; vztah protichůdnosti, opozice

dělá – *dělal* – *bude dělat* *děl* *děl-l* *b-děl*

nedělá – *nedělal* – *nebude dělat* *xděl* *xděl-l* *xb-děl*

Příklady notace:

V letech 2000–2006 ceny rostly, avšak ne takovým tempem jako příjmy, v důsledku toho se čisté příjmy obyvatelstva zvýšily.

Ministr financí v diskusi řekl, že hrubý domácí produkt v ČR a PR roste, avšak procentní růst ekonomik ČR a PR není stejný.

Na začátku roku 2012 jsem se přestěhoval do hlavního města. Bydlel jsem tam tři roky ve velmi malém bytě, pak jsem odjel do zahraničí.

V letech 2000–2006 ceny rostly, avšak ne takovým tempem jako příjmy, v důsledku toho se čisté příjmy obyvatelstva zvýšily.

- 1) *v letech 2000–2006 ceny rostly*
- 2) *avšak ne takovým tempem jako příjmy*
- 3) *v důsledku toho se čisté příjmy obyvatelstva zvýšily*

00–06 ceny ↑

ALE ↑cen ≠ příjmy

→ netto obyv ↑

Ministr financí v diskusi řekl, že hrubý domácí produkt v ČR a PR roste, avšak procentní růst ekonomik ČR a PR není stejný.

- 1) *ministr financí prohlásil*
- 2) *HDP v ČR a PR roste*
- 3) *procentní růst ekonomik však není stejný*

MF "

HDP ČR a PR ↑

X %↑ ekon ČR a PR ≠

Na začátku roku 2012 jsem se přestěhoval do hlavního města. Bydlel jsem tam tři roky ve velmi malém bytě, pak jsem odjel do zahraničí.

- 1) na začátku roku 2012 jsem se přestěhoval do hlavního města*
- 2) v hlavním městě jsem bydlel 3 roky ve velmi malém bytě*
- 3) po uplynutí této doby jsem odjel do zahraničí*

212zač já → hl.m.

m byt/3r

od-1 → zahr

Příklady rekonstrukce notace při tlumočení:

VB ↑ lidi → nov živ

X přek → prost, otrok

? obch ČLR

prez + MF X prem

nadace

J-f Kalina zal-l

→ stud TO

? 300 res 18-70

< 18 12 70 > 30